

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisele nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Zile de repaus.

(S) Sunt în viața omului și cu atât mai vâr-
tos în viața luptătorului îndeosebi clipe de
descurajare, în care, pierzându-se nădejdea
de izbândă, puterile lăncezesc. Clipele ace-
ste sunt cu atât mai dese, cu cât mai per-
sonal, mai apropiat și mai mare e scopul
urmărit.

Acela, care în lucrarea economică, în
cea culturală ori mai ales în cea politică
urmărește scopuri personale, e prea de a-
proape interesat să obțină succese, își pune
toate puterile'n joc, ca să le obțină și este
jignit în întreaga sa ființă, când se vede
înfrânt, ceea ce foarte ușor i se poate în-
tâmpla. Acela însă, care nu face atârnător
bunul său traiu dela succesul luptei, pe care
o poartă, nu-și pune'n joc întreaga ființă,
rămâne tot el și după-ce a fost înfrânt,
răsufală o dată din greu și merge înainte.

Se vorbește adese-ori despre englezi și
despre americani, cari au făcut în întreprin-
deri industriale ori comerciale averi fa-
buloase. Mulți dintre aceștia au început
în mai multe rânduri și atât în Anglita,
cât și în America e foarte cunoscut tipul
speculantului, care dă în mai multe rânduri
faliment, dar nu se descurajază și în cele
din urmă obține succese mari.

De ce nu se descurajază și de ce obține
succese?

Pentru că nu se mărginește la scopuri
personale.

E învederat, că acela, care întemeiază un
stabiliment industrial, vrea să câștige și să

să se îmbogățească. Alături cu acest scop
personal el poate însă să caute și multă-
mărea sufletească de a crea, de a organiza
și de a da un deosebit avânt felului de ac-
tivitate omenească, în care a intrat. E de
sine înțeles, că acela, care urmărește numai
scopul personal al câștigului, cade strivit,
dacă nu reușește, iar acela, care urmărește
și scopuri impersonale, ori-și-cât ar cădea,
sare iar în picioare și începe iar »da capo!«
Și nici că se pot face în viața economică
lucruri mari fără de acest imbold personal:
numai lucrând și pentru ceice urmează după
tine poți să crezi ceva dăinuitor.

Cu atât mai învederat iese adevărul ace-
sta la iveală în lucrarea culturală. Aceia,
care în ori-și-care ramură a vieții culturale
lucrează numai ca să-și câștige pâinea de
toate zilele, sunt salahori ce cară material
fără ca să-mi deie seamă, ce are să se facă
cu el: arhitecții și meșterii zidari sunt cei
ce-și dau seamă, că totul se face pentru fo-
losul celor ce vor urma după noi.

Și nici nu putem noi cei azi în viață să
fim în viața culturală decât fie distrugători,
fie continuatorii lucrării începute de părinții
noștri. În deosebi în materie culturală ori-
și-ce tendență personală și ori-și-ce început,
care nu stă în legătură cu ceea ce a fost,
duce la desorganizare morală.

În viața politică e cu totul altfel, — vor
fi zicând oamenii superficiali, cari nu sunt
puțini.

În adevăr sunt mulți aceia, care și în
viața politică urmăresc scopuri personale și
luptă pentru ca să câștige o pozițiune, să-și

asigureze un beneficiu ori să-și poată satis-
face o ambițiune. Aceștia-și încordează, se
înțelege, toate puterile și-și pun în joc în-
treaga ființă și de aceea și cad striviți, dacă
sufăr vre-o înfrângere. Ei sunt salahorii
vieții politice și mulți ori puțini, așteaptă
succese cât de apropiate și cât de mari,
tremură mereu de frică și sunt nenorociți,
dacă nu le obțin.

Nu poate însă să fie vorba de descura-
jare, ci numai de zile de repaus și de re-
culegere, dacă nu ne mărginim la scopuri
personale, ci avem în vedere și pe urmașii
noștri.

Mai bine ar fi fără îndoială nu numai
pentru noi, ci și pentru dânșii, dacă am
putea să obținem cât mai curând succese,
dar dacă nu le vom obține, vom suferi,
vom răbdă și vom lucra din iubire către
dânșii înainte cum părinții noștri au suferit,
au răbdat și au lucrat pentru noi.

Ceea-ce ne dă viață neistovită e această
legătură între prezent, trecut și viitor, și
dacă ținem noi să rămânem români fiindcă
suntem mândri de părinții, bunii și stră-
bunii noștri, încă mai mult trebuie să ținem,
ca fiii, nepoții și strănepoții noștri să se
poată mândri cu noi.

Dacă scrii, scrie așa, ca urmașii să ce-
tească cu mulțumire scrisa ta, dacă vorbești,
vorbește așa, ca urmașii tăi să fericască
pe cei ce te-au auzit, iar faptele tale să fie
spre fala celor viitori, — și niciodată des-
curajarea nu-ți va pângări inima.

Sunt fără îndoială și între noi oameni,
care mint, amăgesc, se dedau la josnice

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

VI.

E o mulțumire adimenitoare să le dai omeni-
lor de lucru, și Spiru s'ar fi simțit nemângăiat,
dacă n'ar fi putut să treacă cel puțin odată pe
zi pe la binală și să vadă cum măcar numai un
ceas, ca să vadă cum înaintează lucrările.

Nu se amestecă, nu zicea nimic, dar fața îi
eră rădoasă ca ne-alte-dăți, căci mult se pierde
la binală în timp de câteva zile ploioase, iar acum
timpul eră ca la porunceală și italianul adeseori
zicea „Ești, d-le avocat, om cu noroc!”

Deodată fața lui Spiru se'ntunecă.

„Ce e?” întrebai eu.

„El se uită la mine par'că s'ar fi surpat o schelă
cu zidari și cu salahori cu tot.”

„Eh! — răspunse. — Nimic. — Prostii! —
Ticăloșii! — Bufnește meren și bombonește, le
face toate de-a'ndoase-lea, e năsurasă. Ar vrea,
pare-mi-se, s'o sporească la 50 lei pe lună, —
urmă el. — Pretențiune de femeie smintită! Sunt
tot singur cum eram mai nainte, ba atunci venia
multă lume pe la mine și dînsa aveă mai mult
de lucru.”

„Se vede că-i dedeau și alții câte ceva, —
zisei eu.”

„Fără îndoială, — grăi dînsul, — dar asta nu
mă privește. — Patruzeci de lei îi sunt însă de-
stul. Asta o știu mai bine decât ori-și-cine, căci
în timp de doisprezece ani i-am adunat peste

8000 lei, și mi-am făcut socoteala, dacă mai stă
zece ani, are vre-o 24,000 lei, destul ca să tră-
iască la bătrânețe.”

„Dă-o'ncolo!” — zisei, ca să zic ceva.

„Vorbești și tu! — întimpină. Ce fac eu fără de
Tereza!? — An trecut doisprezece ani de când
o am, nu mai puțin decât doisprezece! Imi știe
toate slăbiciunile, imi cunoaște rînduiala vieții,
n'are nevoie să mă mai întrebe, de unde are să
iee și unde are să pună un lucru, când și cum
să facă una ori alta. Ii știu apoi și eu apucături-
rile, și pe cele bune, și pe cele rele și știu, cum
s-o iau și la ce am să mă aștept!? Cum ași
putea să mă mai deprind cu alta!? — Vreau să
am în casa mea liniște, curățenie, bună rînduială,
voie bună și inimă desohisă, — cel puțin în casa
mea vreau să le am și nu sunt bun de nimic
dacă imi lipsesc.”

„Dă-i atunci și tu!” — zisei eu.

„Nu dau!” — răspunse el depărtându-se.

Trei zile de-a rîndul n'a mai venit apoi Spiru
să vadă cum înaintează lucrările, iar a patra zi,
când a venit, eră uluit, buimac, nedormit și gal-
ben-verde la față.

„Va fi fost în cele din urmă nevoit să dea cei
10 lei pe lună, și i-s'au încurcat socotelile”, —
imi zisei și nu-l mai întrebai nimic.”

Această indiferență a mea îi măria amărăciunea.

„Inchipuiește-ți, — isbucni el în cele din urmă,
— Tereza a plecat, s'a dus, după doispre-zece
ani m'a părăsit. Un mizerabil de cărciumar de
peste drum, simțind-o, că are ceva bani, a pro-
stit-o și-o ia de nevastă. Auzi D-ta, femeie de
treizeci și șapte de ani, grasă-buhăită, o carne
cu ochi, se mărită.”

Imi venia să răd.

„Las-o în știrea Domnului!” — întimpinai eu.
Ia-ți alta mai tinără, mai sprintenă, mai cu
minte!”

„Unde găsești!? — exclamă el. — De unde
mai pot eu să dresiez pe alta!?”

Rădeam Alina și eu de inima rea ce-și făcea
din canza unei slugi, Veta însă se supără când
ne vedeă rîzind.

„De! — zicea dînsa. — Rădeți pentru că sun-
teți oameni, cărora puțin le pasă, dacă un lucru
stă aici ori acolo, dacă o treabă să face așa ori
altfel, acum ori mai târziu, deplin ori pe jumă-
tate: acela e însă om, care vrea să i-se potri-
vească toate la țanc, și-o să vedeți voi, câtă bă-
taie de cap o să aveți cu el. În capul nostru au
să se spargă toate!”

Așa au și venit lucrurile.

Alina, Veta, preuteasa, sora lor, preuteasa
soacra mea, toate rudele și toate cunoștințele lor
s'au pornit să-i caute lui Spiru o femeie potri-
vită.

De unde!?

Una i-se părea prea tinără, alta prea bătrână,
una prea slabă, alta prea grasă, una prea iute,
alta o adormită, una prea guralivă, alta prea
tăcută, una strâmbă, alta bleagă, iar alta pocită.
Nu eră chip să-i găsești una, cu care se putea
împacă. Umbra toată zina zăpăcit pe ulițele ora-
șului și opriă din drum pe toate fetele ce-i plă-
ceau, ca să le întrebe, dacă nu cum-va ar voi să
între la stăpân. Iși gătia el însuși, ca odinioară,
când eram studenți, cafeaua cu lapte și-o luă
năcăjindu-se, că nu reușește s'o potrivească nici
din zahar, nici din cafea, nici din lapte ca Te-

slugărnicii ori uneltesc prin ascuns, — o rușine și pentru noi, și pentru ori-și-care neam. Noi să trecem pe lângă ei fără ca să-i băgăm în seamă, căci ei nici un rău nu ne pot face câtă vreme urmașii vor putea să zică, »Dar alături de acești căzuți erau mulți alții, care sufereau, răbdau și mergeau inimoși înainte«.

Kosuthiști condamnă politica lui Aehrenthal. »Magyarország« dela 27 c. publică un articol de fond în care condamnă politica lui Aehrenthal, acuzându-l că a lucrat cu atâta ineptie, în cât a izolat cu desevârșire pe Austro-Ungaria. Anexarea Bosniei și Herțegovinei n'a preparat-o bine așa în cât i-a îndușmănit pe englezi, iar turcii nu mai vornici ei să știe de Austria. Pe lângă aceasta toate statele din Orient sunt împotriva Austro-Ungariei, ale cărei mărfuri sunt boicotate. In acelaș timp Izvolsky caută să înstrăineze pe Germania față de Austro-Ungaria, Nichita face intrigi la Roma.

Cu un cuvânt, Aehrenthal a dat monarhia de mal.

Un foarte meritat articol acesta, pentru vișitele ce Aehrenthal face pela clubul kosuthist.

Contra Austriei. In Italia a început o mișcare puternică împotriva Austriei. Deocamdată mișcarea e îndreptată contra ministrului de externe Tittoni, care e acuzat că a îngăduit Austriei anexarea Bosniei și Herțegovinei fără să obțină vre-o compensație pentru Italia.

In ultimul număr al ziarului »Il Nuovo Giornale« din Florența, cunoscutul sociolog Scipio Sighele, publică un articol violent la adresa lui Tittoni, din care extragem următoarele rânduri: »Cu adâncă părere de rău ne gândim la ceea ce o diplomație abilă ar fi putut pretinde și obține dela Austria în această oră turbure a politicii internaționale.

»In fața realității triste și umilitoare în care ne-a lăsat insuficiența diplomației noastre, vreau să sper că se va ridica opinia publică și va sili Camera să gonească dela ministerele de externe pe un om, care vorbește englezește, cugetă nemțește și nu are decât numele italianesc,

Izolarea României.

Subt acest titlu »La Patrie« scrie următorul articol:

Este foarte instructiv să te întorci câte odată foarte puțin în urmă și să recitești în amănunt, istoria noastră politică de vre o 30 de ani.

Lucrurile se schimbă mult mai puțin decât se crede și suntem foarte mirați de a întâlni în trecut învățăminte tot atât de folositoare și tot atât de imediat aplicabile împrejurărilor prezente. Vorbind în 1883 despre chestia Dunărei, Alexandru Lahovari constatare că nu avem un singur amic în Europa, că nu avem decât inimi mici sau indiferenți«.

Pe când, zicea el, toate Puterile, chiar cele mai mari, se îngrijesc de a avea un prietin, un aliat, căci nici în micile, nici în marile societăți ce se numesc congrese, nimeni nu poate trăi izolat, ei bine, care este amicul nostru, care este aliatul nostru în Europa? »

Niciodată cuvintele marelui ministru conservator n'au fost mai adevărate ca astăzi. După 25 de ani de progres și de politică, nu am făcut nimic, sau în orice caz, nu am obținut nimic ce ne-ar putea face să eșim din această izolare. Exemplele, cu toate acestea, nu ne ipseau. De acești 25 ani toată Europa este ocupată cu politica de alianță internațională. Sistemul s'a precizat, s'a întins aproape în toate statele, s'a chiar complectat prin forme noi, înțelegerile; înțelegeri cordiale, înțelegeri amicale etc. etc. Și aceste forme nu sunt lipsite de seas, ele presupun garanții sau concesii reciproce, și se traduc ap oape totdeauna prin relații de afaceri avantajoase. Acest din urmă sistem al înțelegerilor are chiar un rezultat excelent acela de a apropia nații aparținând unor grupe de alianță diverse și câte odată chiar opuse. Astfel Franța a încheiat o înțelegere cu Italia, stabilind în felul acesta o legătură între dubla și tripla alianță; Rusia și Germania, dela întrevvedere dela Reval, formează și ele o înțelegere care va fi o altă legătură. Tocmai grație acestor relații noi, rapoartele între nații se fac mai ușor. Aceasta explică notamente atitudinea prevăzătoare luată de Franța față de Germania, în chestiunile conferinței, atitudine ce am semnalat acum câteva zile în ziarul »Le Temps«.

Singură Anglia rămăsese timp îndelungat în izolarea ei superbă. Ea a trebuit să renunțe la aceasta retragere și într'un mod manifest caută prieteni în afară de insula sa. Prietenă deja cu Franța, nu va neglija, de sigur, de a-și creă și alte relații. In vremea aceasta, noi stăm izolați, suntem indiferenți la toată lumea, sau dacă par-

venim a cuceri amiciția vre-unel nații mari, această amiciție se întoarce aproape imediat împotriva noastră.

Are oare această izolare vre-o cauză și care poate să fie ea? De sigur nu se putea zice că nu am căutat alianțe sau prietenii. Atunci este oare pentru că suntem considerați ca o cantitate neglijabilă? Cătu-și de puțin! Să revenim la istoria trecutului, cu 20 de ani în urmă. Iată ce scrie, în 1887, Sir Charles »Wentworth Dilke«, asupra ipotezelor unei alianțe între Austria, Ungaria și Anglia.

»Mai bine ar prețui, de sigur, o alianță cu România. Puterea maritimă a Angliei n'ar putea fi de nici un folos Austriei, pentru a o feri de consecințele imediate a unui război, și în timpul celor 2 luni cari probabil ar fi de ajuns rușilor pentru operațiunile lor, forțele noastre militare nu ar conta. Românii dincontră ar pune în rând dela început 250.000 oameni, perfect comandați și exersați, a căror soliditate în foc se poate compara aceleia ce o au trupele germane«. Ceea ce eră adevărat de valoarea României coaliată în 1887, este încă mai adevărat astăzi, după o mare dezvoltare de armată și de bogăția noastră națională.

Dar nu am sinialat încă cauzele reale ale izolării noastre. Kogălniceanu a avut curajul de a le căuți, de a le spune într'un mod sincer, și aceasta este încă o afirmațiune a trecutului ce se verifică astăzi:

Mai întâi de toate, noi nu studiem destul chestiunile de politică internațională.

Politicianii noștrii, zice Kogălniceanu, sunt prea ocupați de a face vânătoarea decoratiunilor, a organizării de bancă sau de afacerile financiare, așa că nu mai au vreme de a promova, de abia pot feri interesele noastre în străinătate.

Apoi facem o politică puțin decisă, îndoișă, șireată, cum zicea Kogălniceanu, astfel vrând prea mult să jucăm rolul celui mai fin, suntem aproape regulat dați la o parte. Din fericire remediu nu este la îndemână. Opinia publică din zi în zi mai bine luminată, judecă mai aspru pe oamenii noștri politici, și-i recheama mai imperios la datorie. Tinerii diplomați, căror încurcând li-se vor deschide ușile cancelariilor să sperăm că vor aduce funcțiilor lor, o știință exactă și serioasă. In fine dacă inaugurăm o politică de sinceritate și de afirmațiune categorică a intereselor și aspirațiilor noastre, o politică curat română și conștientă, vom face să fim stimați și căutați de celelalte națiuni.

reza, apoi plecă să-și caute femeie prin piața mare, pe la Sf. Gheorghe, prin Cișmigiu și pe la toate biuroarele de plasare. Gazete, tribunal, bursă, binale — toate erau lăsate în paza Domnului.

I-a găsit, în sfârșit, soacră-mea una, pe care după o mulțime de »Ce să zic!« — »Se văd!« — »Să mă gândesc!« — a luat-o cu el. A stat cu ea câteva zile de-arândul, ca să i-le arate toate și s'o îndrumeze potrivit cu gusturile lui, — apoi a dat-o încolo.

Alta tot așa.

Iar alta.

»Bine, Domnule, — îi zise Veta în cele din urmă, — cu un zănatie ca D-ta nu poate nimeni s'a scoată la capăt, nimeni nu poate să trăiască subt același acoperământ«.

»Așa e, Domnișoară, — grăi dânsul cuprins de adâncă amărăciune. Nu văd eu!? — N'am zis-o de atâtea-ori!? Am o natură nenorocită, nu pot să mă năvălesc cu nimeni, nu sunt bun de nimic — decât, poate, să-mi sfăstresc viața în infundăturile vre-unui codru.«

N'a mai schimbat apoi, ci s'a mulțumit să aibă pe cineva, care-i mătură și dereticește, îi cară apă și lemne, îi aduce câte ceva dela băcănie ori din piață și-i păzește casa, pe care numai nopțile o mai vede. — Iși făcea el însuși cafelele, el însuși își peria hainele, el însuși își aș-

ternea patul, căci nu putea să și lase culcușul pe mâna ori-și-cui.

A încercat în câteva rânduri s'o pună să-i facă mămăliguța, dar odată era prea moale, altădată prea tare și niciodată n'a știut să i-o potrivească din sare. Chiar nici oăele nu era în stare să i-le nimerească: când nu erau răsoapte, când gălbănușul rămânea crud în ele.

Mânca la birt, azi ici, mâine colo. — Adeca zicea că mănâncă. Alegea și iar alegea, gusta cu sfință de ici și de colo, examina și mirosia mâncărilor, apoi plătia socoteala și pleca nemâncat.

I-am dat în câteva rânduri zor și l-am prins să iee masa cu noi.

Alina nu mai știa, unde să și pună capul și-a alergat la Veta, stăpâna bucătăriei, ca să mai taie un pui și să mai gătească cutare și cutare.

»Ba bine că nu!? — răspunse Veta. — O să mănânce și el ce va găsi. Știu că nici la el a-casă, nici la birt mai bine nu găsește, și nu noi, o casă întreagă, avem să ne potrivim cu el, ci el trebuie să se potrivească cu noi«. — Tot a făcut însă o mămăliguță pripită și ochiuri și-a pus pe masă și smântână dulce, și unt, și pere pârğave. — Au pus apoi față de masă curată, au schimbat servietele, au spălat copiii și i-au îmbrăcat curat, ba li-au dat și câte un ghionț, ca

să se astâmpere și să se poarte cu minte în timpul mesei.

Spiru ședeă, ce-i drept, cam pe spini, dar știă, că Veta a gătit bucatele și nu-i dedea mâna să mai facă nasuri, să aleagă, să examineze, să miroase. Știa el și ce-l asteapță, dacă nu mănâncă tot ce i-s'a scos în farfurie. — Măncă dar — de ai fi zis, că mănâncă cu poftă, și, când ne-am sculat dela masă, am râsunat cu toții ușurați de gândul, c'am trecut și peste asta cu bine.

Nu totdeauna au ieșit însă lucrurile pe vrute.

Intr'una din zile, cam pela sfârșitul lunii Iulie, eră un zăduf neșuferit, încât nu mă ierță firea să-l las pe Spiru să facă tocmai pela ameai lungul drum din mahalaua Otețarilor până la birturile, pe unde luă masa, și l-am oprit prea târziu.

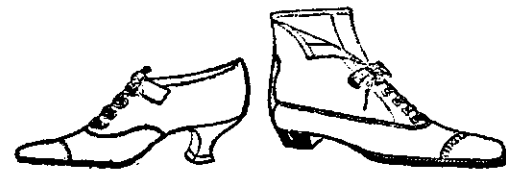
Alina e supărată foc, că nu mai poate să pună față curată, să schimbe servietele și să-și spele și îmbrăce copiii, dar nu i-a rămas decât să înghiță hapul și să-și ceară scuzele obligate.

Lucrurile ar fi mers și de astă-dată ca de obicei, dar copiii nu se mai simțiau și ei ca altdăți, când se făcuseră convenitele pregătiri, și unul eră îndrăzneț, altul ședeă în genunchi pe soana, iar altul nu eră mulțumit cu bucata ce i-se dedea și se întindeă la blid ori băgă mâna în farfurie.

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Iși recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bu-**ghete** pentru picioare cură de bună reputație. Fac **ghete** bolnave, mai departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame** din cel mai bun material și cu prețuri moderate.

.. Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghietă veche..

Lupta pentru votul universal.

Constatăm cu plăcere că »Lupta pentru votul universal«, devine tot mai intensivă printre români. Adunări tot mai multe se convoacă în toate părțile și pretutindeni se votează aceleași moțiuni și se cere intervenirea coroanei, despre care »Fremdenblatt« de ieri spune de altfel că nu și-a dat prealabila învoire la proiectul lui Andrássy Iată amănunte pe ziua de azi:

Adunare poporală în Sibiu.

Convocare. Alegătorii și poporul din cercurile electorale Sibiu, Noerich, Cisnădie, Cristian și Sebeș sunt convocați la o adunare, care se va ține *Duminecă în 1 Noembrie st. n.* la orele 2 p. m. în Sibiu în sala, casei societății (Gesellschaftshaus).

Ordinea de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbatere asupra situației politice și fideosebi asupra votului universal. 3. Proiecte de rezoluții și hotărâre asupra lor. 4. Inchiderea adunării. Sibiu, în 25 Octomvrie 1908. Parteniu Coșma, Dr. Ioan Stroia, Octavian Tăslăuan, Victor Fincu, Dr. L. Borcia, Dr. Al. Vasilie, Dr. Dumitru Stefan, Dr. Ilie Ben, Ioan Rebeș, Sofron Roșca, Dr. Ilariu Holom, Petru Simtion, Dr. Petru Span, Octavian Tobias, Eugen Vancu, Lăzar Tritean, Dr. Liviu Lemény, Dumitru Coșma, Dr. Octavian Russu, Nicolae Ivan, Constantin Popp, Emil Verzariu, Silvestru Moldovan, Iuliu Popescu, Dominic Rațiu, Dr. Tiberia Bredicean, Dr. Ioan Borcia, Iuliu Enescu, Dr. Ioan Fruma, Dumitru Săndean, Petru Cioconea.

Adunări poporale în comitatul Bistrița.

Pe *Duminecă, 1 Noembrie n. 1908* se convoacă adunare poporală:

I. în orașul Bistrița în sala »Hotelului Central« pentru poporul din Bistrița și comunele Ragla, Buda-român, Buduș, Șimutelnic, Cușma, Brașfalău de sus, de jos, Caila, Serețel, Șomfalău, Gaș, Herina;

II. în comuna Șieuț la orele 11 înainte de amiază pentru poporul din Șieuț, Șieu, Șoimuș, Ardan, Friș, Ruștiar, Sebiș, Monor, Gledin, Nușfalău, Sântioana, Șerling, Bârla, Bileag, Neț;

III în comuna Borgoprund în sala hotelului »Comunal« la orele 11 înainte de amiază pentru poporul din comunele de pe valea Bârgăului;

Alina făcea fețe fețe și-mi aruncă din când în când niște ochi plini de mânie, dar Veta râdea cu răutate, iar Spiru mâncă tignit și zâmbia par' că i-s'ar fi întors iar Tereza la casă.

»Lasă, Doamnă, — zise el, — că așa e firesc și ceea ce e firesc e și frumos«.

»Nu totdeauna, — întâmpină Veta. — Câte nu sunt lucrurile foarte firești, care sunt și foarte urte!«.

Spiru ridică degetul.

»Nu e nici unul, — zise. — Urte e, îndeosebi la om, numai ceea ce e firesc pentru vre-un animal, nu însă și omenește firesc«.

Tot timpul mesei, apoi ba chiar și după masă s'a urmat cu oarecare vioiciune discuțiunea, în care Veta, cu toate femeile, nu se putea stăpâni să nu facă aluziune la apucăturile după părerea ei escentrice ale lui Spiru.

»Ar fi, — zise ea între altele, — lucru firesc, ca d-ta, care nu mai dai decât noaptea pe acasă, să-ți iei la vre-un hotel o odaie cu luna«.

Spiru rise cu toată inima, — ceea ce rar i-se întâmpia.

»Ba lucru firesc ar fi, — grăi dânsul, — să nu dau numai noaptea pe acasă, ci să-mi petrec partea cea mare a vieții la mine. Chiar și umbliu de mult cu gândul să-mi zidesc o casă. — Să vedeți, — urmă apoi cu inimă deschisă. — Anul trecut am tot amânat reparaturile fiindcă steteam pe gânduri, dacă n'ar fi mai cu minte să mai adaug la casă vre o trei încăperi. — De ce să plătesc, îmi ziceam, chirie unui om străin, când aș putea s'o plătesc unui prieten? — În timp de

IV. în opidul Năsăud în sala dela Berărie pentru poporul din Năsăud, Rebrîșoara, Rebra, Parva, Salva, Hordou, Bichigiu, Telciu, Romali, Mititei, Mocod, Zagra, Poieni, Plain, Runc, Găureni, Nimigea, Tăure, Mintiu, Prislop;

V. în comuna Feldru pentru poporul din comunele Feldru, Nepos, Ilva-mică, Leșu;

VI. în comuna Ilva-mare la 11 ore înainte de amiază pentru poporul din Ilva-mare, Măgura și Poiana;

VII. în comuna Sângeorgiu-român pentru poporul din Sângeorgiu-rom, și Maieru;

VIII. în opidul Rodna-veche pentru poporul din Rodna-veche și Rodna-nouă; cu următorul program:

1. Deschiderea adunării și constituirea ei.
2. Desbatere asupra situației politice în general.

3. Desbatere asupra reformei de lege electorale.

4. Aducerea unei hotărâri.

5. Inchiderea adunării.

Bistrița, 24 Octomvrie 1908. Dr. G. Tripon, Dr. V. Onișor.

Adunări poporale în cercul Bihor.

Alegătorii și poporul cercului electoral »Bihor«, să convoacă pe ziua de 1 Noembrie st. n. la următoarele adunări poporale.

1. Comuna Felcheriu (Kiskér) la orele 10 a. m.

2. » Cheriu (N.-kér) » » 12 a. m.

3. » Alperea (Alpár) » » 2 p. m.

Ordinea de zi:

a) Deschiderea și constituirea adunării,

b) Desbaterea asupra situației politice cu privire la votul universal,

c) Propuneri,

d) Inchiderea adunării.

Dat, în Oradea-mare, la 27 Octomvrie 1908. Nicolae Vékony, funcț. de bancă; Eugen Siblian, funcț. de bancă; Vasile Babi, funcț. de bancă; Teodor Pop, preot; Nicolau Pop, preot; Florian Croza, preot; Teodor Boge, econom; Andor Teodor, econom.

Adunare poporală în Brașov.

Convocăm prin aceasta pe toți alegătorii din Brașov și din comitatul Brașovului, aderenți vederilor noastre politice, la o adunare poporală, care se va ține *Duminecă 1 Noembrie 1908*, în Brașov sala hotel nr. 1 la 1 oră după amiază cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea. 3. Ce pozițiune ia adunarea în chestia votului universal. 4. Propuneri. 5. Încheierea adunării. Brașov, în 14/27 Octomvrie 1908. Ioan Lengeru, Iosif Pușcariu, Ios. Coma-

cățiva ani se achitau din chirie cheltuielile zidirii«.

»Păcat că n'am făcut așa!« — grăi eu.

»Ba nu e! — răspuse el. — Proprietar și chiriaș intră ușor în conflict, și eu țin să rămânem prieteni. Cum steteam noi acum, după ce Tereza a plecat!? — V'am căzut și așa câtva timp belea în spinare: dar dacă steteam în aceeași curte!? — Cel mai cu minte lucru e să ai, dacă poți, casa ta: e și mai plăcut, și mai ieftin«.

Ei ne făcu apoi socoteala, cât costă locul, cât costă zidirea, cum stau cu chiria și ne scoase în câștig, dacă zidim și nu plătim chirie.

»Aveți aici, — grăi dânsul în cele din urmă, — cele două locuri, aproape 3800 metri, iar în mahalaza aceasta se vinde azi metrul pătrat cu 20—25 lei. Dacă le-ați vinde, ați lua cel puțin 70.000 lei«.

»Bătrânul a dat, — îl întrerupsei eu, — 43 000 lei pentru toate trei cu casă cu tot«.

»Atunci, — răspuse el, — sunt acum douăzeci de ani și cuiva, care eră strimtorat și nu știă ce are și ce dă. Azi luați 70.000 lei, ceea ce aduce un venit anual de cel puțin 3500 lei, pe care nu-l luați. Dacă vindeți însă jumătate și zidiți din banii luați, aveți chirie de 5000—6000 Lei«.

»Să vindem!« — strigă Alina.

»Să vedem, — grăi dânsul, — să ne mai gândim: poate că e mai cu minte să nu vindeți, ci să zidiți. Asta e așa — o vorbă: ce știți, cum vin lucrurile mai târziu«.

[(Va urma).]

nescu, Gheorghe Ludu, I. Broju, I. Aron, D. Manole, D. Greceanu, P. Popovici, Dr. Nic. Vecerde, Nic. Bogdan, Petruț P. A. Bârsan, Dr. Al. Străvoiu.

Adunare poporală în Murăș-Uioara.

Convocare. Alegătorii și poporul din cercul electoral al Murăș-Uioarei să convoacă la o adunare poporală care se va ține *Duminecă în 1 Noembrie st. n. 1908*, la orele 2 după amiază în *Căptălanul de Murăș* lângă biserica gr.-cat.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbatere asupra situației și a votului universal. 3. Proiect de rezoluție și hotărâre asupra lor. 4. Inchiderea adunării. *Căptălanul de Murăș*, 26 Octomvrie 1908. Emilia Pop, protopop, Emilia German, Ioan Deac, Ioan Moldovan, Teodor Safu, Petru Cristea, preot gr.-cat., Ioan Baciu, paroh, George Spinean, preot gr.-cat., Milton Buzdugan, paroh. Iuliu Hanu, paroh, Vasile Gruia preot, Augustin Trif, Valeriu Șandru, preot.

Adunare poporală în Alba Iulia.

Convocare. Alegătorii și poporul din Alba-Iulia și jur se convoacă la o adunare poporală, ce se va ține *Duminecă în 1 Noembrie st. n.* la ore 2 d. a. în orașul Alba-Iulia în »Grădina popilor« cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbaterea asupra situației politice cu privire la votul universal. 3. Proiecte de rezoluțiuni. 4. Inchiderea adunării. Alba-Iulia în 27 Octomvrie 1908. Rubin Patiția avocat, Dr. Enea Nicola medic, Dr. Ioan Marciac avocat, Dr. Rubin Patiția avocat, Virgil Viad farmacist, Aurel Stoica inginer, Dr. Camin Velican avocat, Ioan Teculescu protopop, Florian Rusan, preot, Simion Micu protopop.

Adunare poporală în Ocna-Sibiului.

Convocare. Alegătorii cercului electoral Ocna-Sibiului se convoacă în adunare poporală, ce se va ține *Duminecă, în 1 Noembrie st. n. 1908* la 2 ore p. m. în *Ocna-Sibiului* pe lângă următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbaterea asupra situației politice și votului universal. 3. Propuneri și deciziuni asupra acelor. 4. Inchiderea adunării. Ocna Sibiului, 27 Octomvrie n. 1908. Isaia Henteș, Isaia Popa, Marcu Jantea, Dr. Nicolae Cristea, Dr. Ioan Doșea, Lazar Cojocar, Dumitru Cristea, Ioan Opișor Domnariu, Ioan Opișor, Ioan Popovici, Petru Găvozdea, Isaia Mateiu, Ioan Dănilă Luca, Simion Negriță, Ioan Muntean, Savu Opișor, Samoilă Ciovică, Dumitru Balteș, Simion Dănilă Luca, Lazar Roșiu, Nicolae Opișor, Dumitru Popa, Ioan Creavu, Lazar Albu.

Adunare socialistă.

Partidul socialist a convocat o adunare poporală pe ziua de 30 Octomvrie n. a. c. în Buda-pesta la care vor lua parte și patru deputați socialiști austriaci, Schumeier, Nemeș, Pittoni și Seliger. Ordinea de zi e: »Pentru ce pretindem vot universal, egal și secret.

Lupta în comitate.

Adunarea generală a congregației comitatense din Alba-Inferioară. »Unirea« serie: Adunarea generală de toamnă a comitatului nostru s'a ținut în 21 și 22 l. c. fiind de față peste 100 membrii.

Dintre români au participat domnii următori: Deputatul dietal Dr. Iuliu Maniu, canonicii G. Pop, Dr. Aug. Bunea, Dr. Izidor Marcu și Ștefan Pop, apoi S. Nestor, directorul școlii civ. de fete, I. F. Negruțiu prof., G. Bărbat protopop, G. Precup prof., Dr. I. Sâmpălean prof., D. I. Rațiu prof., adv. Dr. D. Szabó și Dr. C. Ordace, toți din Blaj; Isaia Popa paroh (Ocna Sibiului), C. Colbazi proprietar (Spring), Iuliu Vulc proprietar (Tartaria), Dr. Laur. Pop adv. (Abrud), R. Patiția adv. (Alba-Iulia). Art. Blăjan paroh (Obreja), G. Pop paroh (Mihalț), Fr. Boțian paroh (Bărbant), N. Florescu proprietar (Ighiu) și I. Maior protopop (Aiud).

Membrii din cercul Zlagnei și Bărbantului, fiind excepționali, n'au fost invitați.

La ordinea de zi au fost numai puțin decât 229 de obiecte, dintre cari unele au dat anză la discuții foarte interesante și instructive pentru

terimea de azi? Și face convingerea că toți românii sunt pregătiți pentru a cere revendicarea drepturilor.

Când e vorba de politica națională dispar partidele.

E un calcul în evenimentele de azi. Dacă se va omul existența de toate zilele, el nu mai poate trăi:

Azi e vorba de existența neamului și trebuie să o apăra, căci altfel pierim.

În vremea lui Ștefan cel Mare și Mircea cel Bătrân au fost lupte cari ne-au asigurat existența până azi. Și nu trebuie ca azi să lăsăm ca țara să fie terfelită de dușmani.

Rolul nostru din timpurile cele mai vechi la Dunăre a fost fixat. Occidentalul trebuie a ne da concursul pentru a nu ni-se știrbi drepturile căci ni am păzit porțile orientului.

Trebuie a păstra și garile Dunărei după cum ni-le-au dat primii legionari romani.

Noi nu regalăm politica mare, dar trebuie a ne spune cuvântul nostru de români, care trebuie auzit în toată lumea, aceasta e datoria noastră.

Convocăm poporul pentru a se ști voința țării noastre și nimic nu se va sancționa decât prin voința lui.

Roagă mulțimea să asiste în număr mare la înmormântarea de Duminecă.

Di Take Policrat arată că popoare mici în orient știu bine să-și apere patrimoniul lor când e vorba de existența lor.

Spre apusul țării noastre a voit Dumnezeu să ne țărărească cu 2 dușmani violenți, nerecunoscuți și perfizi: Austria și Bulgaria.

Au trecut hordele barbare și s'au lovit de piepturile oțelite ale țărănilor noștri și n'am putut coborând drepturi prin lupte.

Când conștiința se re-deșteaptă, amica lașe Austria ne aruncă bețe în roate și numai că vrea să ne mărească prin intrige.

Limba e persecutată în Austria, iar religia e incompletă. Mormântul lui Ștefan-cel-Mare e acoperit cu de curcani, ci de unguri.

Avem un rege mare, dar voim să avem un rege mare al unui mare popor.

Bulgaria se mărește, am mărit-o noi, zeci de mii de români au căzut pe acele câmpii, iar temelia de granit al ei este clădită de soldatul român.

Tratatul dela 1812 a fost distrus la 1854. Cel dela Berlin a fost călcat în picioare. Este alt tratat etern de a menține țara pe care o avem prin lupte din timpul lui Traian.

Activitatea politică n'are nici un izvor decât conștiința și voința poporului românesc.

Dr. Manolescu încheie seria discursurilor și speră că succesul meetingului va fi mare.

Delegațiunile.

Delegațiunea austriacă și-a început azi ședințele plene; în prima ședință s'a discutat bugetul ministerului de externe, discuție la care au luat parte unspre-zece oratori, așa că a ținut 9 ore de discuție. În ședința aceasta a vorbit și baronul Werenthal, care în privința conferinței Europene nu admite discuția în conferință a chestiei națiunii, și ar pretinde numai atâta, ca în fața națiunii complinite să nu tragă nimeni la îndoială faptele întâmplate ci să recunoască anexiunea. Despre negocierile cu Turcia a zis că de ce s'au întrerupt ei numai stau pe loc; între aceste două stări, deși nu este o deosebire practică, din punct de vedere diplomatic însă, deosebirea e de remarcă. În privința Serbiei ministrul vorbește pe un ton, nu numai energic, ci i-a și înlocuit aspru pe sârbi; i-a admoniat amintindu-le că Austro-Ungaria, nici odată nu s'a amestecat în afacerile interne ale Serbiei, nici chiar pe vremea asasinatelor regale. Sârbi să nu se amestecă deci nici ei în afacerile Austro-Ungariei și să nu presune de toate să nu fugă după iluzii și vise care nu se pot realiza. Cuvintelor acestora Werenthal a ținut să dea greutate amintind că și mari puteri au dat Serbiei acest sfat.

Griza orientală.

Ruperea tratatelor de împăcare.

Comunicatele semioficioase precum și corespondențele particulare au adus vestea că Turcia a întrerupt tratatele de împăcare cu Austro-Ungaria și cu Bulgaria. Așa dară, departe de a putea vorbi despre rezolvirea pașnică a celor ce se petrec în Balcani, vedem că chestia aceasta se complică tot mai mult.

Un lucru este cert: că influența Angliei în Turcia este cu mult mai puternică decât se crede până acum. Numai influenței politice engleze se datorește ruperea tratatelor de pace. Căci Turcia dela început declarase că va tranșa singură chestiunile dintre ea, Austro-Ungaria și Bulgaria, fără intervenția vre-unei conferințe internaționale.

Și dacă astăzi dezvoltarea evenimentelor a intrat într-o nouă fază, aceasta se datorește numai Angliei.

Se știe că ambasadorul englez dela Constantinopol, dela începutul negocierilor s'a arătat pe față ca cel mai hotărât adversar al tratatelor directe. El a declarat marelui vizir, Kiamil Pașa, că, în cazul când nu va da ascultare părerilor Angliei, Turcia se poate aștepta din partea acesteia la dificultăți diplomatice nu numai în peninsula Balcanică, ci în toate părțile unde imperiul otoman este interesat, direct sau indirect.

Se pare că diplomatul englez a făcut și alte declarațiuni mult mai importante, căci altfel nu s'ar putea explica de ce Kiamil Pașa, care până acum avea o atitudine atât de hotărâtă, și-a schimbat așa de repede părerile.

Din izvor francez se anunță că atitudinea Turciei se bazează pe afirmațiunile lui Sir Eduard Grey, care a declarat că viitoarea conferință internațională va trebui să dea Turciei recompensă pentru pierderile suferite, iar nu micilor state balcanice. Declarațiile bărbatului de stat englez au făcut cea mai bună impresia în cercurile politice din Constantinopol.

Turcia nu a pierdut nădejdea într-o schimbare spre bine a lucrurilor. Privirile ei sunt îndreptate acum spre viitoarea conferință internațională.

Femeile sârbe protestează contra Austro-Ungariei.

Ieri a avut loc adunarea de protestare convocată de femeile din Belgrad în contra anexării ambelor provincii Bosnia și Herțegovina.

Zece mii de manifestanți, bărbați și femei au venit spre a protesta în contra faptei Austro-Ungariei. S'a adoptat în mod unanim o rezoluție invitând poporul sârb să boicoteze mărfurile austriace și germane, apoi s'a citit memoriul adresat femeilor din Franța, Anglia, Rusia și România, rugându-le să se împotrivescă la procederea violentă a Austro-Ungariei. Apoi, manifestând au făcut ovațiuni în fața legațiilor Angliei, Turciei și Franței, ca și de asemenea în fața palatului principelui moștenitor și sub ferestrele voivodului Vukotici.

Agitația din Muntenegru.

Mincovici, trimisul Muntenegrului, a declarat guvernului rusesc că poporul din Muntenegru este foarte agitat în contra Austriei. Muntenegrenii cer cu orice preț război. Acest război poate fi împiedicat numai dacă conferința internațională va fi convocată cât mai curând.

Din străinătate.

Știri militare. Cum știrile de război sunt oareșicum în aerul ce respirăm, scrierea lui H. Delbrück, Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte. (I. Theil. Das Altertum; II. Theil. Die Germanen; III. Theil. Das Mittelalter. Berlin 1907). se impune atențiunii tuturor oamenilor politici și a tuturor oamenilor culti în genere. Scrierea lui Delbrück nu ajunge decât până la timpurile moderne; cu toate acestea, observațiunile și concluziunile ei pot fi uneori aplicate direct și asupra eventualului război din peninsula balcanică. Astfel sunt foarte interesante considerațiunile prin care Delbrück explică succesul Elenilor vechi contra Persilor la Marathon: avantajile unei armate cu moralul

întărit prin conștiința datoriei cetățenești contra unei armate care își păstrează coeziunea numai grație friciei. Cu deosebire interesante sunt apoi considerațiunile lui Delbrück asupra tacticii întreprinse de Pericle în războiul peloponez, tactică ce avea de scop a aduce pe vrăjmaș la sleire prin atacuri repetate, și care se poate repeta și acum (de mulți ani chiar a și început) între neamurile ce locuiesc Macedonia; și considerațiunile prin care se explică superioritatea organizării militare romane. Traducem din acestea din urmă pe cele mai caracteristice:

»Superioritatea militară a Romanilor consista în organizarea armatei ca totalitate, care permitea să se concentreze mase mari de oameni într'un singur punct, să se miște în ordine, și să fie bine îngrijită. Galii erau inferiori Romanilor; nu fiind că Galii erau fricoși, din potrivă ei în privința curajului erau poate superiori Romanilor; nici fiindcă ei erau mai puțini, ci fiindcă mulțimea lor rămânea neputincioasă, neputându-se mișca în ordine cum se mișcă mulțimea armată a Romanilor. Cultura romană învinse popoarele sălbatice, fiindcă arta de a face o mulțime armată să se miște în ordine, este o artă grea, care nu o poate săvârși decât o cultură înaintată. Sălbaticii sunt neputincioși să dobândească asemenea artă. Armata romană nu era numai masă, ci era o masă organizată, adică un organism cu multiple elemente și cu toate acestea cu o viață unitară. Soate elementele armatei romane se țineau împreună și se complectau, etc.

Aceste considerațiuni aplicate la un eventual război dintre Turci și Bulgari, poate explica multe succese neașteptate.

În scrierea lui Delbrück merită o deosebită atențiune și critica, întreprinsă de dânsul, pentru aprecierea numărului de soldați cari au luat parte la diferite războaie. Astfel după Delbrück în războiul Elenilor cu Persii n'au luat parte la luptă decât 60—80,000 oameni, dintre cari soldați armați 25,000. Să știe că cifra dată de Erodot să ridică la patru milioane! Fantasia istoricului elin a ridicat dar numărul într'un chip exagerat. Tot fantastic îl găsește Delbrück și pe Cesar, în evaluarea numărului din armatele adversare.

Și aceste considerațiuni pot fi de actualitate în momentele de față. Între argumentele de izbândă ale viitorilor combatanți joacă un mare rol în prima linie și numărul.

Așteptăm cu mult interes ultima parte a scrierii lui H. Delbrück care se va ocupa de arta războiului în timpurile cele mai din urmă.

Moștenitorul Serbiei în Rusia. Principele moștenitor Gheorghe însoțit de misiunea specială sârbească a plecat prin Viena spre Petersburg.

Voivodul Vukotici a plecat prin sandjacul Novi-Bazar spre Cetinje.

Secretarul de stat Schoen la Iswolski. »Gazeta germană de Nord« zice că secretarul de stat Y. Schoen a făcut ieri o vizită dlui Iswolski, ministrul de externe al Rusiei dând apoi un prânz în onoarea ministrului rus.

NOUTĂȚI.

ARAD, 28 Octomvrie n. 1908.

— Banca culturală. Pe când din Sibiu s'au expedit apelurile, subscrise de fondatorii viitoarei bănci culturale, cărei i-se va da numele »Lumina«, din Orăștie primim o foaie volantă (»La chestiunea băncii culturale«) în care dl Ioan I. Lăpăpatu caută să demonstreze că înființarea noiei bănci nu este reclamată de nici un motiv plausibil.

— Sosirea d-lui Ionel Brătianu în București. »Viitorul« de Marți scrie: Ieri la orele 11 și 50 minute venind cu acceleratul de Vărciorova dl Ionel C. Brătianu ministrul de interne a sosit în capitală. La Pitești d-sa a fost așteptat de dl Vintilă C. Brătianu primarul Capitalei care l-a însoțit până la București.

La gară dl Ionel C. Brătianu a fost întâmpinat de d-nii Toma Stelian, V. S. Morțun, N. Săveanu,

secretarul general al ministerului de interne și dl Panaiteșcu șeful siguranței generale. Din partea consiliului superior erau, președintele consiliului dl Luca Ionescu, dl Crăsnaru membru în consiliu și dl Ghica inspectorul general administrativ, dl S. Văsescu din partea consiliului de agricultură, apoi dl Cerkez directorul general al poștelor și telegrafelor cu dl Antonescu sub-directorul poștelor, dl Duber și dl Emil Petrescu prefectul Capitalei, iar dintre prefecti d-nii J. Atanasiu prefect de Tulcea, dl Iliescu de Râmnicul Sarat, dl Jarka prefect de Teleorman, dl Slăvescu prefect de Râmnicul Vâlcea, dl S. Vârnav prefect de Constanța și dl Tătăreșcu senator.

Dl Ionel Brătianu scoborând din vagon s'a întreținut câțiva cu persoanele asistente și a plecat însoțit de dl Vintilă Brătianu.

Invingerea dlui Lueger. La alegerile dietei provinciale din Austria, ținute în ziua de 26 Oct. n. s. c. partidul social creștin al dlui Lueger a obținut 52 de mandate, iar socialdemocrații 6. Democrații și radicalii germani n'au primit nici un mandat.

— **Inconștienți.** Duminecă ungerii din Turda au avut serbare mare: au lărnosit noul turn al bisericii reformate și au sfârșit clopotul lui Rákoczy. Citim, cu mare indignare, că la această serbare au luat parte și preoții români, și încă protopopii, Ioan Costin și Nicolae Rațiu, cari s'au dus să se prosteară și ei episcopului calvin.

Și ni-se pare că Nicolae Rațiu este rudenie cu familia decedatului Dr. I. Rațiu pe care ungerii l-au alungat cu pietrii din Turda...

Nu se mai află demnitate românească în Turda?

— **Logodnă.** Aflăm cu plăcere logodna grațioasă dsoare Marietta Culoglu, fiica dlui Em. Culoglu, distins naționalist, deputat, cu dl Aristide Blank, licențiat în drept, fiul dlui M. Blank, șeful casei de bancă Marmorosch Blank & Co. din București.

Urările noastre de fericire tinărilor logodiți și felicitările noastre părinților.

— **Cununie.** Ni-se anunță cununia domnului *Vasilie Bojin*, culegător tipograf (Timișoara) cu dsoara *Ana Petria* (Caransebeș). Felicitări!

— **Biserica lui Horia.** Subt acest titlu „Conservatorul“ scrie: Cu ocazia călătoriei ce a făcut, în vara anului trecut, în Transilvania, dl I. Brătianu a vizitat și Țara Moșilor, unde a păstrat cel mai strict incognito, spre a nu atrage atenția autorităților ungurești.

Vizitând Albaul, care este satul de origină al lui Horia, ministrul de interne a rămas surprins de frumusețea și originalitatea stilului micii biserici de lemn, în care marele revoluționar român a primit botezul și care poartă și astăzi numele lui și și-a exprimat dorința de a o cumpăra. Oferindu-i se gratis, deoarece românii din Albaul și-au construit o măreață biserică de zid, dl Brătianu a primit cu bucurie darul, făcând comunei o donațiune de 500 coroane.

Desăcătă în bucățile din cari eră compusă, capela istorică și glorioasă a lui Horia a fost transportată în țară și adusă la domeniul Brătienilor dela Florica, unde a fost reconstituită.

Astăzi, ea decorează parcul vilei, care câștigă astfel o îndoită importanță istorică.

Pe lângă mormântul unuia dintre iluștrii oameni ai țării, vizitatorii mai pot încă admiră și mica biserică, în care Horia a primit botezul creștinesc.

— **Monument intru amintirea anexării.** Consiliul comunal din Seralevo în unanimitate a decis, ca în cea mai frumoasă piață a orașului să ridice un monument intru amintirea anexării

Bosniei și a jubileului împărătesc al M. Sale. În scopul acesta s'a constituit un comitet, care în cel mai scurt timp va lansa colecție în întreaga țară.

— **Björnson** a isprăvit o comedie modernă al cărei titlu nu se cunoaște încă, dar care se crede că va vedea lumina rampei în iarna asta. În curând scriitorul Knut Hamsun va da la iveală o lucrare literară intitulată *Roza*; iar Erich Lie o biografie completă al lui Jones Lie.

— **Aniversara bătăliei dela Magenta.** În Iunie 1909 se va serba împlinirea a 50 de ani dela bătălia dela Magenta și a retragerii austriacilor din Italia. Se va da medaliile tuturor regimentelor italiene și franceze cari au luat parte la acea luptă.

— **O nouă dramă a lui Maeterlinck.** Maurice Maeterlinck a terminat o nouă dramă ale cărei personaje mai principale sunt: Maria Magdalena, Isus Hristos și Seneca. Aceasta va fi o lucrare filosofică și autorul pune față în față filosofia și morala lui Hristos cu filosofia și morala lui Seneca.

— **Expediție la polul Nordic.** Baldwin, cunoscut călător și cercetător în ținuturile polare, are de gând să plece c'o expediție la strâmtoarea lui Behring, care leagă Oceanul cel Mare cu cel înghețat și să se încredințeze gheții mișcătoare. După credința lui această gheață îl va duce în 3 ani și jumătate până pe coastele Grönlandei, trecând pe aproape de Pol. Va supune planul său lui Roosevelt.

— **Accidentul balonului Parseval.** Din Berlin se anunță: Experiențele lui Parseval înaintea comisiunii de recepție au fost nenorocite. După 2 ore jum. de evoluțiuni în aer, balonul a căzut de odaltă dela o înălțime de 1500 de metri. Din fericire n'au fost accidente omenești.

— **Femele primar.** Dupăcum se anunță din Londra, miss Dove, întâia femeie aleasă primar în Anglia, își va lua postul în primele zile ale lunii Noiembrie, la High-Wicombe. Dânsa a făcut studii strălucite la universitatea din Cambridge. A fost întâia studentă la acea universitate. Într'un interview, dânsa a declarat că nu se așteaptă să fie aleasă primar și că n'a fost aleasă în unanimitate. Spune că va apăra interesele orașului, neținând seamă de deosebiri de religie, de clasă, nici de păreri politice. E partizana dreptului de vot pentru femei dar dușmana oricărei violențe și dezordine.

— Prin efectul miraculos al cremei „Aranka de Mintschek“, orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroa, borcan mai mare în co loare roză 2 coroane. Săpun «Aranka» 70 filerți apă de spălat «Aranka» 1 cor., pudră «Aranka» 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr «Aranka». 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îl încurunțește părul să folosească regeneratoorul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatoorul: laboratorul chemic Mintschek G.éza. Kecskemét.

Economie.

Orașul găinilor. „Industria lăptieră“ spune că în California, la 75 de kilometri de San Francisco, e un oraș, cu 6000 de locuitori, dar cu un milion de găini. E orașul Petaluma. Toată bogăția lor stă în găini. Fiecare familie ține găini în găinării făcute cu miiile pe coasta dealurilor vecine. Cei mai sărăci au câteva duzini, dar bogății au până la 10.000 și 15.000 de păseri de acestea.

O gospodărie model din Petaluma poate avea 100.000 de păsări. Au clocoitoare și cotețe deosebite pentru bolnave. În 1907 Petaluma a vândut 120 de milioane de ouă.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 28 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	23 90—23 92
Săcară pe Oct.	19 80—19 82
Cucuruz pe Malu	15 10—15 12
Ovăș pe Oct.	17 08—17 10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	23 K. 45—24 K. 95
Din comitatul Albel —	23 > 25—24 > 50
De Festa — — — —	23 > 25—24 > 50
Bănățenesc — — — —	23 > 35—24 > 95
De Bacica — — — —	23 > 35—24 > 80
Săcară — — — —	19 > 60—19 > 75
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 85—16 > —
» de cvalitatea II.	15 > 50—15 > 75
Ovăș de » I.	16 > 75—16 > 05
» » » II.	16 > 35—16 > 05
Cucuruz vechiu — —	17 > 70—18 > —

Poșta Redacției.

Preoșilor I. Budoș, M. Oprean, V. Sălăgăru cercul Iliei. Nu putem să ne amestecăm în afacere mai mult de caracter local. Suntem părerea că »Libertatea« trebuie să vă publice tâmpinarea și nu înțelegem cum un ziar naționalist să ia atitudine contra dlui V. Tordășiu bărbat cu reale merite și care v'ar face din alegându-l.

Șiria. Lucrurilor mulerești nu le putem da portanța unei discuțiuni, mai ales în afaceri sericești nu. D-Voastră, ca bărbați veți ști cu faceți.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Slăbiciunea

poate fi ușor înlăturată, și când se prezintă o boală organică și ca urmarea altei boale, prec și sănătatea să poate ușor restabili repede sigur prin Emulsiunea SCOTT.

Stomacul și gustul dedicat

care nu suferă untura de pește primă

Emulsiunea Scott

ca un medicament ideal. Afară de ea are avantajul de-a fi întreit de tritivă ca untura de pește.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se lua seamă marca metodului SCOTT — care este pescă

Unul sau doi lăcătuși

de mobile de fer, harnici, lucrători independenti, găsesc aplicare stabilă cu la bună la **Urmasul lui Bernhardt Ren** lăcătușerie, fabrică de mobile de fer bănci de școală, Brașov (Brassó), I kete-u. 33. Să se adreseze direct fabrică.

Cel dintă atelier de niște monumentale aranjat cu puterea electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de sculptură.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrazo; etc., din pietre de marmură magazinul se află în **Kolozsvár, Ferenc József ut 25.**
Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dózsa-u. nr. 21. Telefon 66.**
Filiale: **Magyarud, Nagyszombat, Dév și Bányász.**

Un candidat de avocat

român cu praxă bună,

cu aplicare momentană în cancelaria subscrisului, pe lângă condițiuni favorabile.

Sibiu, la 21 Oct. 1908.

Dr. Mátyás Lázár,
advocat.

Un candidat de avocat

cu aplicare momentană, pe lângă condițiuni favorabile, în cancelaria avocatului

Dr. Emil Montia,

(Világos, com. Arad.)

Șiria.

Anunț.

În cancelaria notarială din Csúcs (com. Arad) poate afla aplicare un tînăr cu praxă bună de scrietor pe lângă un salariu anual de 800 cor. cuartir, încălzit și luminat. De după sârguință și încredere se va împărtași și din accidentii.

Doritorii de a ocupa acest post stabil să-și subștearnă momentan documentele de calificare, adresându-le cancelariei notariale sus amintite.

Prima societate de credit funciar român din București.

Anunț.

Se aduce la cunoștința publică că Joi 16/29 Octombrie a. c., se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital de Lei 1,704.200, din care:

Scrisuri 4% a 19-a tragere Lei 150.100.

Scrisuri 5% a 54-a tragere Lei 1,554.100.

Tragerea la sorți se va face în ședința publică la ora 3 p. m., în localul Societății strada Colței nr. 27.

Directiunea.

AVIZI!

Avem onoare a aviză on. public precum și stimați clienți, cari cu apropierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai ieftine ghete

fiind lucru de mână, se pot cumpăra la

Asociațiunea Călțunurilor

Szabadság-tér Nr. 14

(la cisma roșie)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU
cond. societății.

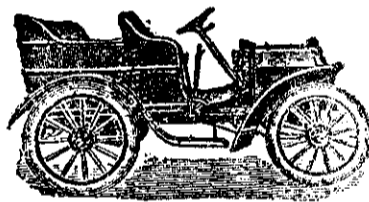
Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călite, oglinzi de Veneția. Lustruiri — — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —

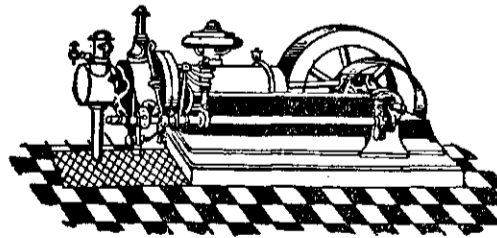

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construiesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sautransportabile. — Toate reparațiile atin-gătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparații de automobile și de biciclete.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

George Iancovici

ARAD, Str. Forray Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public, că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

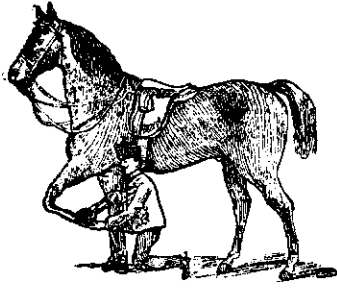
Postavuri de costumuri englezești colorate, flaneluri de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, pânză de ață și bumbac, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșiră.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești de culorile roșu, vânăt și negru.

Ciorapi împieși în temniță.

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a în-
noștință on. publi- din
loc și jur posesor de
ca, că am deschis

**făurărie și
potcovărie**

in Strada Nádor Nr. 4
(in casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de **potcoave igienice**,
la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc
a potcovi lunar, cu prețurile cele mai mode-
rate, precum și pregătirea a orice soi de tră-
suri domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul
sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz
potcovar diplomat și specialist.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat bi-
ciclete și mașini de cusut din Arad.

HAMMER VILMOS
Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai
ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu
roată și biciclete Puch și Premier precum și
părți constituante de mașini, plăci de gramo-
foane. — Ace de mașină de cusut veritabile
englezesti. Condiții de plată favorabile. Mare
atelier special de reparaturi.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate
răchiurile și cum manipula rea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

AVIZ!

Am onoare a aviza on. public atât din provinciă, cât
și din loc, că primesc tot felul de lucrări în bransa mea

în atelierul meu de pantoferie,

care deși există abia de un an a câștigat multe recuno-
ștințe și e asortat cu tot felul de ghete fason nou de
Paris și englezești, executate cât de fin. Tot asemenea
lucrez ghete pentru picioare bolnave, specialități în
ghete de chelneri și tot felul de reparaturi cu prețuri
moderate cât se poate de prompt.

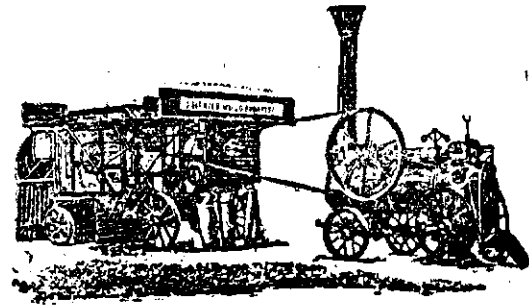
Mare deposit în creme de ghete și tocure de gumă
veritabile englezești.

Solicită spriginul on. public

ZIMMERMANN JÁNOS

atelier de ghete

Arad, Str. Deák-Ferencz Nr. 10.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebunțată și cu dregere

se pot căpața pe lângă condiții de plătin
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGO

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că în
pând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 klg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 klg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 klg. carne de guliș 56—60 cr. 1 klg. carne de friptură, roșmă pulpa de sus, pece albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân:

1 klg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 klg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr:

1 klg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 klg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 klg. carne de porc 72 cr. 1 klg. cotlete de porc 80 cr. 1 klg. untură curată topită 68 cr. 1 klg. slănină 70 cr.

Solicitând părținirea onoratului public sunt
cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyón
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}
și 5^{0/0}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.

Frații SZÁL testvérek

sucursala — fióküzlete.

ORSOVA.

Au onoare a oferi onor. public din depositul cel mai mare
pește sărat și anume:

Kesega

Albitură sărată cea mai primă Cor. 55—60

prima — — — — — 50—55

secunda — — — — — 44—48

Șarani sărat mijlociu — — — — — 65—70

mai mare — — — — — 70—80

Lopár Știncă sărată — — — — — 45—60

Amestecătură — — — — — 50—60

Mare albitură sărată — — — — — 60—70

Șarani (orap sărat) mare — — — — — 80—90

Somn mare — — — — — 85—90

Amestecătură mare — — — — — 70—80

100 de chil. franco gara Orșova, cu arvună și cu rambursă.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat

Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—

„ „ box „ „ „ K 11.—

„ „ șevro pt dame cu bumbi K 10.50

„ „ „ „ cu șirete K 9.50

Jumătăți de șevro pentru dame . . . K 8.—

Ghete tari de muncitori dela . . . K 4.80

Ghete de copii dela . . . . . K 3.—

Material de I-a clasă.